

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Ν. Αχαΐας – Ανεξάρτητος

Ερώτηση & ΑΚΕ

προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	
ΕΠΙΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ	3605
Αριθμ. Πρωτ. ΑΙΤΗΣ.ΚΑΤ.ΕΓΓΡΑΦΩΝ	309
Ημερομ. Καταθέσεως	20.11.18

ΘΕΜΑ: ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΕΕ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ-ΚΑΡΤΕΛ ΕΡΓΟΛΑΒΩΝ-ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Η απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) βασίζεται στην εφαρμογή της οδηγίας 2014/25 ΕΕ (σύναψη δημοσίων συμβάσεων) και ερμηνεύει το περιεχόμενό της. Η συγκεκριμένη απόφαση δημιουργεί πλέον «δεδικασμένο» με την έννοια της νομολογίας και για τα ελληνικά δικαστήρια. Μετά την απόφαση αυτή οφείλει πλέον και η Ελληνική Πολιτεία, χωρίς υπεκφυγές και δολιχοδρομίες, να εναρμονιστεί πλήρως και στην πράξη, τόσο με το γράμμα όσο και με το πνεύμα της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας και του Ευρωπαϊκού κεκτημένου.

Η απόφαση αυτή αποτελεί «νέο δεδομένο» μόνο για την Ελληνική Πολιτεία και τις ελληνικές αναθέτουσες αρχές, που -έως σήμερα- έκαναν ότι δεν καταλάβαιναν τον τύπο και την ουσία των ευρωπαϊκών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και ειδικότερα για την προστασία του υγιούς και ανόθευτου ανταγωνισμού, την προστασία των εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων, την προστασία της υγιούς επιχειρηματικής δράσης, τον περιορισμό της σπατάλης του δημοσίου χρήματος.

Το νέο αυτό δεδομένο για τους διαγωνισμούς δημοσίων έργων σε μια ευνοιούμενη Πολιτεία και «νέο» δεν θα ήταν και θα είχε ήδη εφαρμοστεί. Στη χώρα μας όμως η υποχρέωση εφαρμογής των νόμων αποτελεί δυστυχώς «νέο δεδομένο» και εύλογα δημιουργεί ανησυχία και ισχυρούς τριγμούς :

- στους μεγάλους κατασκευαστικούς ομίλους, που κατόρθωσαν να επιβιώνουν (επιχειρηματικά, οικονομικά και πολιτικά) μέσω «καρτέλ», μέσω εναρμονισμένων συμπεριφορών και μέσω της αποφυγής ή καταστρατήγησής κάθε έννοιας ανταγωνισμού,
- στις δημόσιες υπηρεσίες και αναθέτουσες αρχές, που έχουν εκπαιδευτεί από τους εργολάβους να θεωρούν σύνομη την αποδοχή προσφορών από εταιρείες που αποδεδειγμένα, μέσω της παραβίασης των αρχών ανταγωνισμού, έχουν σχεδιάσει και υλοποιήσει, ως εγκληματική οργάνωση, την κλοπή των δημοσίων (εθνικών και ευρωπαϊκών) πόρων.

Σημειώνεται ότι προς αποτροπή της λήψης της συγκεκριμένης απόφασης, την αποφυγή των ανησυχιών και των τριγμών των εν καρτέλ δρώντων εγχώριων εργολάβων και τον περιορισμό των σε βάρος τους συνεπειών και την εν γένει ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ τους φέρεται να παραστάθηκε και η Ελληνική Κυβέρνηση (η σημερινή !!!) με συγκεκριμένη νομική ομάδα. Δηλαδή η ελληνική Πολιτεία επιχειρεί διαχρονικά και έως τέλους να σταθεί αρωγός της προσπάθειας των εργολάβων προς περιορισμό των παράνομων πράξεων και συμπεριφορών τους.

Όμως, η απόφαση της 24ης Οκτωβρίου τελικά εκδόθηκε με αντικείμενο κρίσης επί διαφοράς μεταξύ γερμανικής αναθέτουσας αρχής και της γερμανικής εταιρίας κατασκευής σιδηροτροχιών (Vossloh Laeis GmbH), που αποκλείστηκε από διαγωνισμό λόγω προηγούμενης συμμετοχής της σε καρτέλ.

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή οδηγία και τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, οι εταιρίες που έχουν εντοπιστεί για παράβαση των αρχών και του ευρωπαϊκού δικαίου περί ανταγωνισμού οφείλουν :

- να λαμβάνουν μέτρα αυτοκάθαρσης, τα οποία μάλιστα να δηλώνονται και να αξιολογούνται για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητά τους από την αναθέτουσα αρχή, να δημιουργήσουν τις επιβεβλημένες εσωτερικές ασφαλιστικές δικλείδες, να καθιερώσουν συγκεκριμένους εσωτερικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, ενώ σε επίπεδο προσώπων να προβούν σε αλλαγή στελεχών που ελάμβαναν τις αποφάσεις και προέβαιναν σε ενέργειες παραβίασης του ανταγωνισμού,
- να καταβάλλουν τα οικονομικά πρόστιμα που τους επιβάλλονται από τις αρχές προστασίας του ανταγωνισμού
- να συμβάλλουν στην έρευνα και την πλήρη αποκάλυψη των στοιχείων παραβίασης του ανταγωνισμού

Ταυτόχρονα οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να προσδιορίσουν το μέγεθος της οικονομικής ζημίας που υπέστη ο κάθε φορέας από την παράνομη συμπεριφορά της στρέβλωσης και της παραβίασης των κανόνων ανταγωνισμού από τους εργολάβους και - ακολούθως- να διεκδικήσουν δικαστικά και μέσω αγωγών την αποζημίωση των φορέων από τους εργολάβους. Η μη πρόωθηση των αναγκαίων ενεργειών και μέτρων από τα μέλη διοίκησης των αναθετουσών αρχών και φορέων ή η αβελτηρία τους είναι παροχή υψίστης αξίας υπηρεσίας προς τους συγκεκριμένους εργολάβους, είτε προς καθυστέρηση επιστροφής των κλεμμένων πόρων είτε προς πλήρη παραγραφή του δικαιώματος διεκδίκησής τους από τους ζημιωθέντες φορείς. Στο δε ζήτημα που συνάγεται από την απόφαση ότι, πέραν του οποιουδήποτε προστίμου έχει επιβληθεί από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, θα έπρεπε να έχει ασκηθεί αγωγή αποζημίωσης κεντρικό ρόλο και ευθύνη έχει το υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων- για τη ζημιά που έχει υποστεί από τα έργα, στα οποία διαπιστώθηκε σύμπραξη των συγκεκριμένων εταιριών. Αυτό όμως αντί να αναζητήσει νομικούς συμπαραστάτες για να διεκδικήσει την αποζημίωση των ζημιωθέντων αναθετουσών αρχών και φορέων από τους εργολάβους μέλη του καρτέλ, επιστράτευσε δικηγόρους για να επιχειρήσει την ανατροπή της απόφασης, λειτουργώντας (προδήλως κατά σύμπτωση) στην κατεύθυνση των προσδοκιών των εργολάβων.

Σε κάθε περίπτωση μη εφαρμογή ή η μη τήρηση των παραπάνω είναι λόγος αποκλεισμού από διαγωνισμούς δημοσίων έργων. Αυτός άλλωστε ο αποκλεισμός είναι και η μόνη ουσιαστική δικλείδα ασφαλείας για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Διότι αν/ αρκούσε η απλή καταβολή ενός διοικητικού προστίμου προκειμένου να συνεχίζει απρόσκοπτα την πορεία του ο μεγαλοεργολάβος, τότε θα συνέχιζε και την παραβατική συμπεριφορά του προς κλοπή των δημοσίων οικονομικών. Μέσω δε αυτής της κλοπής θα κάλυπτε και τα όποια διοικητικά πρόστιμα.

Και ο αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς δημοσίων έργων είναι τουλάχιστον για διάστημα τριών ετών. Η δε περίοδος τριετίας ή πενταετίας (για την παραγραφή των αδικημάτων) ισχύει με χρονικό σημείο έναρξης την δημοσίευση της απόφασης της αρχής που διενεργεί την έρευνα. Σημειώνεται ότι έως σήμερα ο ισχυρισμός των εταιριών που ενεπλάκησαν στην υπόθεση του ελληνικού «καρτέλ», αλλά και των αναθετουσών αρχών που επιδίωκαν τη μη δυσαρέσκεια των εργολάβων, ήταν ότι λόγω της παρόδου πενταετίας από την τέλεση των πράξεων τα αδικήματα έχουν παραγραφεί.

Σε κάθε περίπτωση η δημοσίευση της συγκεκριμένης απόφασης :

- δημιουργεί δεδικασμένο
- εκθέτει όσους στη χώρα μας έκαναν -έως σήμερα- ότι δεν καταλάβαιναν
- αναμένεται να φέρει ένα κύμα προσφυγών και ενστάσεων, ακόμα και για διαγωνισμούς που είτε έχουν ήδη δρομολογηθεί κατά τις προσδοκίες των εμπλεκόμενων στο καρτέλ εργολάβων είτε έχουν ήδη τελεσφορήσει.

Σημειώνεται ότι η απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την υπόθεση του καρτέλ, δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ τον Σεπτέμβριο του 2017. Ο χρονικός ορίζοντας ως ελάχιστο των 3 χρόνων που ορίζει η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου θέτει ζήτημα για τη συμμετοχή συγκεκριμένων εταιρειών σε μεγάλους διαγωνισμούς και από τότε μέχρι σήμερα το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα Ελλάδος έχει υποβάλει πλήθος ερωτήσεων μέσω του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου για το Μετρό της Αθήνας (Γραμμή 4), για τον Βόρειο Οδικό Άξονα Κρήτης, για την Υποθαλάσσια Ζεύξη Σαλαμίνας, για την ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟ, για την επέκταση της ΑΤΤΙΚΗΣ ΟΔΟΥ, για την επέκταση του Ε65, για τα σιδηροδρομικά έργα, κ.ά.

Σημειώνεται ότι η υπογραφή δημοσίων συμβάσεων μέσω συμπεριφοράς κινδυνεύει, δηλαδή με εναρμονισμένες, προσυμφωνημένες προσφορές, που επιτρέπουν εκπτώσεις μικρότερες του 10%, διασφαλίζει το απαραίτητο πολιτικό χρήμα προς στέριωμα της διαχρονικής διαπλοκής. Η ανοχή σε αυτές τις συμπεριφορές εκθέτει τους Κυβερνώντες στον επί χρόνια δοκιμαζόμενο Πολίτη. Ευθύνη έχουν :

- εκείνοι που ανέχθηκαν τα καρτέλ, κάνοντας ότι δεν καταλάβαιναν
- εκείνοι που έδιναν παραιτήσεις στους εργολάβους να τα βρουν μεταξύ τους (βλέπε σχετική αναφορά κ.Δ.Κούτρα)
- εκείνοι που επιχείρησαν να περιορίσουν τη ζημιά των εργολάβων σε ένα διοικητικό πρόστιμο, προσφέροντας «κάθαρση» και νομιμοποίηση
- εκείνοι που κατέβαλαν «αποζημιώσεις» σε εργολάβους-μέλη του καρτέλ δήθεν για «άλλα» έργα, πολλαπλάσιου των προστίμων ποσού, προκειμένου οι εργολάβοι και να «πληρώσουν» το πρόστιμο και να αυξήσουν τα διαθέσιμά τους προς συνέχιση του έργου τους.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω ερωτάσθε:

1. Ποια μέτρα έχουν ληφθεί, ποια διοικητικά πρόστιμα έχουν επιβληθεί και ποιες οικονομικές αποζημιώσεις διεκδικούνται από τις αλλοδαπές εργοληπτικές εταιρείες που έχει διαπιστωθεί ότι συμμετείχαν στο ελληνικό καρτέλ παραβίασης των κανόνων ανταγωνισμού και σε ποιες από αυτές έχει επιβληθεί αποκλεισμός από διαγωνιστικές διαδικασίες, από συμμετοχή σε κοινοπραξίες και από υπογραφή νέων συμβάσεων με ελληνικούς φορείς και αναθέτουσες αρχές ;

2. Στα υποβληθέντα στις αναθέτουσες αρχές, από τους εντοπισμένους για παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού εργολάβους, Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έντυπο Συμφάσεων (ΕΕΕΣ) ή Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), που επέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης και για τους διαγωνισμούς από τη διαπίστωση της παρανομίας τους έως σήμερα, έχουν δηλωθεί, όπως απαιτείται, οι διαπιστωμένες και ομολογημένες πράξεις τους κατά του ανταγωνισμού ;

3. Για τα υποβληθέντα στις αναθέτουσες αρχές, από τους εντοπισμένους για παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού εργολάβους, σχετικά έντυπα (ΕΕΔΣ, ΤΕΥΔ), που επέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης και για τους διαγωνισμούς από τη διαπίστωση της παρανομίας τους έως σήμερα, στα οποία δηλώνουν ψευδώς ότι «δεν έχουν παραβιάσει τους κανόνες ανταγωνισμού», έχουν αυτοί αποκλειστεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία ;

4. Για τα υποβληθέντα από τους εντοπισμένους για παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού εργολάβους σχετικά έντυπα (ΕΕΔΣ, ΤΕΥΔ), που επέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης και για τους διαγωνισμούς από τη διαπίστωση της παρανομίας τους έως σήμερα, στα οποία δηλώνουν ψευδώς ότι «δεν έχουν παραβιάσει τους κανόνες ανταγωνισμού», έχουν διαβιβαστεί ως ψευδείς δηλώσεις στις Εισαγγελικές Αρχές για την περαιτέρω εφαρμογή του Νόμου περί ψευδών δηλώσεων ;

5. Ποιες αναθέτουσες αρχές και για ποια συγκεκριμένα έργα έχουν προβεί σε έλεγχο και αξιολόγηση των μέτρων αυτοκάθαρσης που έχουν υποβάλλει οι συμμετέχοντες σε διαγωνισμούς εργολάβοι και ποιες είναι οι εκθέσεις κρίσης επί των υποβληθέντων ;
6. Ποιες αναθέτουσες αρχές και σε ποια συγκεκριμένα έργα έχουν προβεί σε αποκλεισμό διαγωνιζόμενων εργολάβων που έχουν παραβιάσει τους κανόνες ανταγωνισμού και συνεχίζουν να διεκδικούν νέες συμβάσεις, χωρίς να εκπληρώνουν τις κατά Νόμο προβλέψεις ;
7. Ποιες αναθέτουσες αρχές και σε ποια συγκεκριμένα έργα έχουν προβεί (ι.α) σε ενέργειες προσδιορισμού της οικονομικής ζημίας που υπέστησαν από την παράνομη δράση των συγκεκριμένων εργολάβων και β.β) σε υποβολή αγωγών διεκδίκησης των υπεξαιρεθέντων από τους εργολάβους χρημάτων και της ισόποσης ζημίας του Δημοσίου, μέσω της παραβίασης των κανόνων του ανταγωνισμού ;
8. Προτίθεται η Κυβέρνηση, στο πλαίσιο και της ανάγκης απόλυτης διαφάνειας στις πράξεις διαχείρισης και προστασίας του Δημόσιου χρήματος, εν όψει και των επερχόμενων πολλαπλών εκλογικών διαδικασιών, να προβεί σε έκδοση αυστηρής εγκύκλιου προς όλα τα διορισμένα από αυτήν μέλη διοικήσεων αναθετουσών αρχών να προβούν εντός τακτού χρόνου (προς αποφυγή παραγραφών) σε δικαστικές ενέργειες (αγωγές, κλπ) εναντίον όσων εργολάβων, δια της παραβίασης των κανόνων ανταγωνισμού, προκάλεσαν οικονομική ζημιά στις αναθέτουσες αρχές και φορείς ;
9. Προτίθεται η Κυβέρνηση να καταγγείλει στον Ελληνικό Λαό και τη Δικαιοσύνη όσα μέλη αναθετουσών αρχών και φορέων ολιγορήσουν στην υποχρέωσή τους να προστατεύσουν το Δημόσιο συμφέρον και να διεκδικήσουν δικαστικά αποζημιώσεις από τους εργολάβους για τις ζημιές που προκάλεσαν με τη συμπεριφορά τους ;
10. Υπάρχει περίπτωση η Κυβέρνηση και αναθέτοντες φορείς, όχι μόνο να μην αναζήτησαν την αποζημίωσή τους για την οικονομική ζημία που υπέστησαν από τις παράνομες κατά του ανταγωνισμού πράξεις των εργολάβων, αλλά -αντίθετα- να προέβησαν και σε νέες (μετά τη διαπίστωση των πράξεων του καρτέλ) απ ευθείας αναθέσεις και σε καταβολή πρόσθετων οικονομικών ανταλλαγμάτων, τόσο προς τους ίδιους τους παραβάτες όσο και σε οικονομικά σχήματα (κοινοπραξίες, εταιρείες παραχώρησης, κλπ) στις οποίες οι συγκεκριμένοι εργολάβοι έχουν σημαντική συμμετοχή και υπηρετούν τα συμφέροντά τους;

Ο Ερωτών Βουλευτής

Νίκος Ι. Νικολόπουλος

Πρόεδρος Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος Ελλάδος